

HØRINGSUTTAELSE fra FAU Årlivoll skole

Til «Plan»/Mulighetsstudie for framtidig skolestruktur i Orkland kommune

Innledning

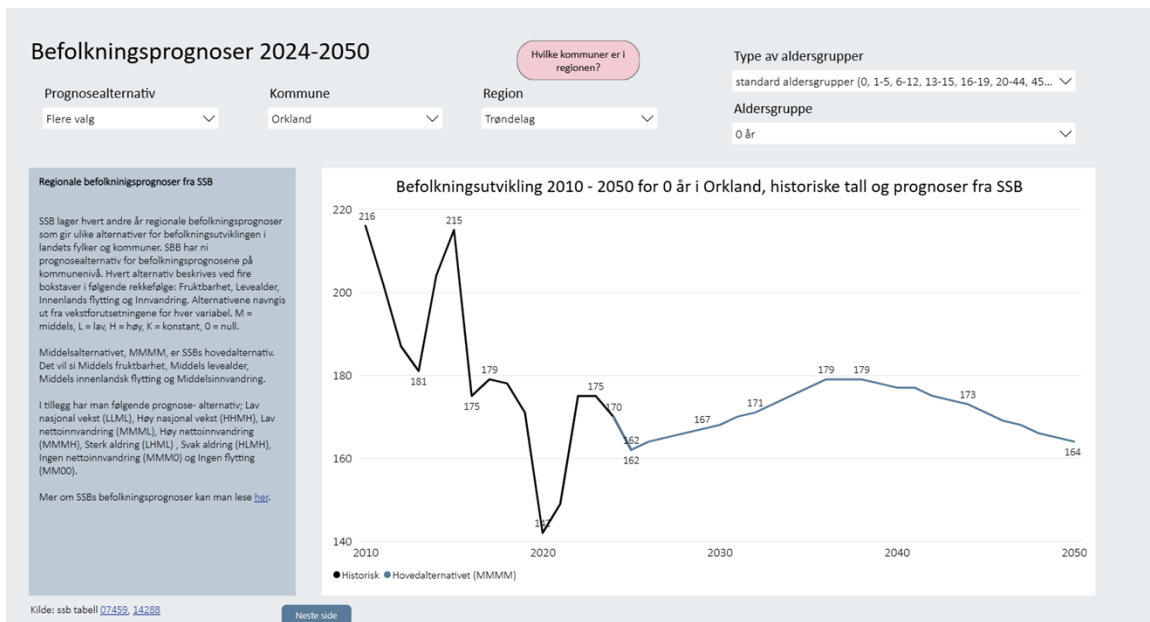
Denne høringsuttalelsen bygger på et bredt grunnlag av innspill fra foreldre og FAU ved Årlivoll skole. Vi har et sterkt engasjement for barnets beste, kvalitet i opplæringen og en langsiktig, bærekraftig utvikling av lokalsamfunnene i hele Orkland kommune.

Vi anerkjenner at Orkland kommune står overfor krevende demografiske, økonomiske og strukturelle utfordringer fremover. Samtidig er vi tydelige på at høringsutkastet slik det foreligger ikke gir et tilstrekkelig, helhetlig eller etterprøvbart beslutningsgrunnlag for å fatte irreversible vedtak om framtidig skolestruktur, herunder nedleggelse eller vesentlig omorganisering av velfungerende skoler. Vår mening er at slik saken står nå burde planen og forslaget vært trukket og sendt ut på ny høring, hvor det fremgår tydelig hva det er.

Beslutninger om skolestruktur berører barns hverdag, læring, trivsel og trygghet i mange tiår fremover. Det forplikter kommunen til grundige vurderinger, solide fakta og en tydelig vektlegging av barnets beste.

Statistikk og tallgrunnlag

Siste gjeldende statistikk for Orkland kommune med fremskrevne prognoser fra SSB viser at elevnedgangen fra dagens situasjon ikke er så høy som «mulighetsstudien» beskriver. Den viser en svak oppgang mot 2050. Vi anbefaler kommunen å se at selv om nedgangen har vært negativ de siste årene, så er det ikke gitt at det blir videre nedgang. SSB er trolig best kvalifisert til å lage prognoser. Likevel kan det godt hende at politikerne bør gjøre langsiktige grep med skolestrukturen, men de må baseres på riktige premisser. Saksunderlaget beskriver at det fødes færre barn. Det stemmer ikke. Vi ber kommunen legge fram oppdaterte fødselstall og prognoser for gjeldende skolekretsgrenser i forbindelse med videre behandling av saken.

Barnets beste

Barnets beste er et grunnleggende prinsipp i både opplæringsloven og FNs barnekonvensjon. Selv om begrepet brukes hyppig i høringsutkastet, savner vi en konkret og etterprøvable vurdering av hvordan barnets beste faktisk er lagt til grunn i de foreslåtte tiltakene.

Vurderingen av barnets beste må være:

- konkret og etterprøvable
- aldersdifferensiert
- lokalt forankret

For mange barn, særlig de yngste, vil foreslåtte strukturendringer kunne medføre:

- lengre og mer belastende skoledager
- mindre fritid og restitusjon
- svekket tilhørighet til nærmiljø og skole
- økt risiko for utrygghet, utenforskap og læringsutfordringer

Trygghet og tilhørighet kan ikke vedtas administrativt. De bygges over tid i stabile, kjente og oversiktlige miljøer. Har Orkland kommune tenkt over at de som i dag går på skolene våre er de som kommer til å være nyutdannede fagarbeidere innenfor helse når toppen av eldrebølgen er

over oss om 15 år? Da trenger vi hver eneste en av ekte mennesker med to hender, et klart hode og et varmt hjerte.

Læringsmiljø, relasjoner og betydningen av skole- og klassestørrelse

Forskning innen pedagogikk og utviklingspsykologi viser tydelig at relasjoner er avgjørende for både trivsel og læringsutbytte. Lærer–elev-relasjonen er blant de viktigste enkeltfaktorene for læring, motivasjon og forebygging av utenforskap.

Små og oversiktlige skolemiljøer gir bedre forutsetninger for:

- å se den enkelte elev
- tidlig identifisering av faglige og sosiale utfordringer
- tett oppfølging og tilpasset opplæring
- forebygging fremfor reparasjon

Argumentet om at større enheter gir bedre fagmiljø har begrenset relevans på barnetrinnet. På dette nivået er det nærheten til barna, ikke størrelsen på organisasjonen, som er avgjørende for kvalitet.

Videre vil flytting av elever midt i skoleløpet bryte opp etablerte klasse- og relasjonsmiljøer. Dette innebærer økt risiko for faglig og sosial tilbakegang, særlig for sårbare elever og i overgangsfaser. Summen av disse negative virkningene for den enkelte tviler vi på at

Tidlig innsats, spesialpedagogikk og forebygging

Tidlig innsats er avgjørende for å lykkes med inkludering og læring. Erfaring fra Orklandsskolen tilsier at mindre og oversiktlige enheter ofte lykkes bedre med å:

- oppdage utfordringer tidlig
- involvere foresatte raskt
- sette inn målrettede tiltak uten lang saksbehandling

I større enheter øker ofte avstanden mellom lærer, foresatte og støtteapparat. Dette kan føre til at tiltak settes inn senere enn nødvendig, med større menneskelige og økonomiske kostnader som resultat.

Reisevei, skoleskyss og barnas totale belastning

Høringsutkastet vurderer skolevei hovedsakelig ut fra kjøreavstand. Dette gir et ufullstendig bilde av barnas faktiske hverdag.

Det må også vurderes:

- reell daglig reisetid inkludert venting og overgang

- sårbarhet knyttet til vinterføre og sideveier og generell trafikkrisiko.
- lange dager for små barn som kombinerer skole, skuss og SFO

Videre må det understrekes at kostnader knyttet til sikringsskuss i stor grad skyldes manglende gang- og sykkelveier, ikke skolens plassering. Flytting av kostnader mellom kommune og fylke gir ingen reell samfunnsøkonomisk gevinst.

SFO, familieliv og arbeidsdeltakelse

Skole og SFO må ses i sammenheng med familienes hverdagslogistikk og mulighet til å stå i arbeid. For mange familier vil foreslåtte strukturendringer føre til:

- lengre reisevei morgen og ettermiddag
- økt stress og tidsbruk
- redusert fleksibilitet i arbeidslivet

For barn i SFO-alder kan dette bety svært lange dager med lite sammenhengende fritid, noe som utfordrer hensynet til barnets beste.

Rekruttering, arbeidsmiljø og stabilitet i personalet

Skolestruktur påvirker også kommunens evne til å rekruttere og beholde kvalifisert personale. Mange lærere har bevisst valgt mindre skoler som arbeidsplass. Årlivoll har hatt et veldig godt arbeidsmiljø over mange år.

Strukturendringer kan føre til:

- økt gjennomtrekk
- økt sykefravær
- tap av erfaring og kontinuitet

Dette gir både menneskelige og økonomiske kostnader som i liten grad er belyst i høringsutkastet.

Økonomi, metodebruk og manglende tallgrunnlag

Høringsutkastet slår selv fast at foreslåtte strukturendringer ikke er kostnadsberegnet. Dette er en alvorlig svakhet, gjør denne høringsrunden mindre nyttig. Forslaget som er sendt ut på høring ble publisert som en plan for fremtidig skolestruktur, men kommuniseres nå som en mulighetsstudie eller en foreløpig mulighetsstudie i forms-skjemaet som innbyggere skal fylle ut. Likevel er ikke rapporten eller underlaget endret, og står som det ble publisert. Dette er kritikverdige og gjør saken unødvendig vanskelig for innbyggerne å forholde seg til.

Vi savner blant annet:

- tekniske vurderinger av rehabilitering av Årlivoll kontra nybygg.
- fullstendige investerings- og driftskostnader knyttet til rehabilitering av eksisterende bygninger.
- langsiktige skysskostnader
- reelle netto innsparinger
- FDV-kostnader ved både ved videre drift og nedleggelse av alle skoler.
- scenario- og følsomhetsanalyser

Samfunnsøkonomi, bosetting og bærekraft

Skolen er mer enn et undervisningsbygg. Den er en bærebjelke i lokalsamfunnet og avgjørende for:

- bosetting og tilflytting
- frivillighet, kultur og idrett
- kommunens attraktivitet for arbeidskraft

Nedleggelse av nærskoler kan føre til verdifall på boliger og svekke lokalsamfunn. Dette er samfunnsøkonomiske konsekvenser som i liten grad er belyst, og utgjør betydelige verdier. Disse tapene er det i all hovedsak kommunens innbyggere som må bære.

Videre bryter nedleggelse av skoler med mål om gjenbruk av eksisterende bygg og redusert klima og miljøbelastning.

Konstruktive forslag

Vi anbefaler politikerne i Orkland følgende:

- I en krevende økonomisk situasjon bør kommunen ikke bygge noen nye skoler, men oppgradere og vedlikeholde de man velger å ha med videre.
- videreføring av Årlivoll som kombinert barne- og ungdomsskole, og god informasjon til de i Løkken-området som i dag har Årlivoll til nærskole.
- Smart oppgradering av bygningsmassen på Årlivoll gjennom smartere strømstyring, og luft-til-luft varmepumper i stedet for panelovner vil være et effektivt og rimelig energiltak for å ta ned driftskostnadene. Estimert til en kostnad på om lag 300.000.
- Vi mener det bør vurderes å se på barnehagestrukturen i Orkland sammen med skolestrukturen. Befolkningen har over tiår har hatt for liten barnehagedekning i lokalmiljøet på

Årlivoll barnehage avdeling Svorkmo og Vormstad. Ved en opprustning av Årlivoll skole som vi foreslår, bør man også se på muligheten for å etablere en ny barnehageavdeling på Svorkmo eller Vormstad.

Vi har forståelse for at kommunen må vurdere den totale kapasiteten i både skole- og barnehagestrukturen. Eventuelle justeringer bør imidlertid bygge på langsiktighet og helhetlige vurderinger, slik at endringer ikke skaper unødig uforutsigbarhet for barn og familier.

Konkret foreslår vi at skolestrukturen forblir som den er i dag med nødvendige og kostnadseffektive oppgraderinger av dagens skoler, men med følgende justeringer:

- Årlivoll skole rustes opp med hensiktsmessige tiltak.
- Orkanger Ungdomsskole oppgraderes gjøres om fra 3 paralleller til 2 paralleller – for å få bedre plass og for å gjøre noe med miljøutfordringer.
- Evjen skole gjøres om til 1-10 skole med et ungdomsskoletrinn.
- Det bygges ingen nye bygg, men gjøres hensiktsmessige oppgraderinger og utvidelser i eksisterende bygningsmasser, og at disse kostnadsberegnes av to uavhengige bygningskonsulenter som er gode på rehabiliteringsprosjekter.